SEL,

ÉMILE ZOLA

fabula

fabula

Émile Zola

Sel

Fabula Kitap
©2015 Fabula Kitap
Kitabın Özgün Adı: *L'Inondation*

1. Baskı: Ekim 2015

ISBN 978-605-9115-72-8
Sertifika No: 27938

Her türlü yayın hakkı Fabula Kitap'a aittir.
İzinsiz Çoğaltılamaz.

Baskı: Yıkılmazlar Basım Yay. Prom. ve Kağıt San.
Tic. Ltd. Şti. Evren Mah. Gülbahar Cad. No: 62/C
Güneşli - İstanbul (0212 630 64 73)
Matbaa Sertifika No: 11965

Hobyar Mah. Cemal Nadir Sk. No:16/22 Ferah Han. Cağaloğlu/İst.
(0539) 766 76 98

fabulayayin@gmail.com
fabulakitap.com
facebook.com/fabulakitap
twitter.com/fabulakitap

Émile Zola

Sel

uzunöykü

türkçesi: peren demirel

fabula

I

Adım Louis Roubien. Yetmiş yaşındayım. Toulouse'un Saint-Jory köyünde, Garonne Nehri'nin birkaç kilometre yukarısında doğdum.

On dört yıl boyunca ekmeğimi topraktan kazandım. Nihayet şans yüzümüze güldü ve biz de refaha kavuştuk. Geçen aya kadar bizim köyün en zengin çiftçisiydim.

Evimizin bereketi yerindeydi, mutlu mesut geçiniyorduk. Güneş bizim ağabeyimizdi; bir gün olsun kötü mahsul aldığımızı hatırlamam. Tarlada neredeyse bir düzine kişi çalışıyorduk. Ben hâlâ canlı ve dinç, çocukların başında duruyordum; sonra yaşlı bir bekâr ve emekli bir çavuş olan erkek kardeşim Pierre ile kocasının ölümünün ardından yanımıza gelen kız kardeşim

Agathe vardı. Agathe otoriter bir kadındı, heybetli ve şen şakraktı; bir güldü mü kahkahası köyün öbür ucundan duyulurdu. Sonra evladımla torunlarım vardı: Oğlum Jacques, karısı Rosie ve üç kızları Aimee, Veronique ile Marie. İlk kız, iri yarı ve neşeli bir adam olan Cyprica Bouisson'la evliydi ve ondan biri iki yaşında, diğeri on aylık iki çocuğu vardı. Veronique yeni nişanlanmıştı, yakında Gaspard Rabuteau ile evlenecekti. Üçüncü kız Marie ise gencecik bir hanımefendiydi; öyle beyaz, öyle güzeldi ki, gören onu şehirde doğmuş sanırdı.

Herkesi sayınca on ettik. Hem büyükbabaydım hem de büyük büyükbaba. Sofraya oturduğumuzda kız kardeşim Agathe'yi sağıma, erkek kardeşim Pierre'i soluma alırdım. Çocuklar halka oluşturup yaşlarına göre dizilirlerdi. En sonda, çoktan çorbasını koca adam gibi yemeye koyulmuş olan on aylık bebek otururdu. Kaşıkların tabaklara dalıp çıktıkça çıkardığı sesleri size anlatamam. Evlatlarımın iştahları yerindeydi. Lokmalarını ağızlarına atarken neşe saçarlardı! Ufaklıklar bana ellerini uzatıp, "Dede, bize ekmek ver! Kalın bir dilim olsun, dede!" diye haykırdıklarında gururla dolardım.

Ne güzel günlerdi onlar, ah! Tarlada her köşeden bir türkü duyulurdu. Akşamları Pierre türlü oyunlar icat eder, askerliğini yaptığı alayla ilgili hikâyeler anlatırdı. Pazar günleri Agathe kızlara kurabiye pişirirdi. Marie'nin bildiği bazı ilahiler vardı, koro şarkıcısı gibi söylerdi ilahileri. Boynundan aşağı dökülen sarı saçları ve önlüğünün önünde buluşturduğu elleriyle aynı azizeleri andırırdı.

Aimee ile Cyprien evlendiklerinde evin üstüne kat çıkmıştım. Veronique ile Gaspard'ın düğününden sonra bir kat daha çıkacağımı söyleyip gülerdim. Birbirimizden ayrılmayı aklımızdan bile geçirmezdik. Çok geçmeden tarlanın gerisinde çitlerle çevirdiğimiz arazide kendi şehrimizi kurardık. Aileler kenetlendiğinde, insanın büyüdüğü yerde yaşayıp ölmesi kadar güzel şey yoktur!

O sene mayıs ayı muhteşem geçmişti. Ekinler en son bu kadar bereket vaat edeli çok olmuştu. Tam da o gün, oğlum Jacques ile tarlaları teftişe çıkmıştık. Saat üç gibi işe koyulduk. Garonne Nehri'nce uzanan çayırlarımız körpecik bir yeşildi. Otlar neredeyse doksan santim uzunluğundaydı, önceki sene ekilen sepetçi söğütleri de bir metrelik filizler vermişti. Oradan, servetimizi

edindikçe aldığımız buğday tarlalarıyla asma bahçelerine geçtik. Buğday başakları dolu doluydu, asmalar tam çiçeklenmiş, enfes bir bağ bozumu vaat ediyorlardı. Jacques gülüp omzuma vurdu.

"Eh, baba, ne ekmekten ne şaraptan yoksun kalacağız desene. Topraklarına böyle gümüş yağdığına göre İlahi Güç'le dost olmalısın."

Kendi aramızda sık sık geçmişteki yoksul günlerimizi anıp şakalaşırdık. Jacques haklıydı. Ya bir azizin ya da bizzat Tanrı'nın dostluğunu kazanmıştım, çünkü ülkedeki bütün şans bizden yanaydı. Dolu yağdı mı bizim tarlaların sınırına geldiğinde dururdu. Komşularımızın asmaları hastalandığında, bizimkilerin etrafına sanki bir koruma duvarı çekilirdi. Nihayetinde bunu yalnızca adil görür oldum. Kimseye zararım dokunmadığından, bu mutluluğun hakkım olduğunu düşünüyordum.

Eve yaklaştığımız sırada Rose el kol hareketleriyle bize seslendi, "Acele edin!"

İneklerimizden biri yavrulamıştı ve herkes heyecan içindeydi. Küçük buzağının doğumu ailemiz için yeni bir lütuftu. Yakın zamanda ahırları büyütmek durumunda kalmıştık. Atları saymazsak yaklaşık yüz baş inekle koyunumuz vardı.

"Eh, bugün iyi iş çıkardık!" diye bağırdım. "Bu gece en güzel şarabımızdan içelim."

Bu esnada Rose bize Veronique'in nişanlısı Gaspard'ın, düğün gününü ayarlamak için geldiğini söyledi. Rose ona akşam yemeğine de kalmasını söylemişti.

Gaspard, Morange'lı bir çiftçinin en büyük oğluydu. Yirmi yaşlında koca bir oğlandı ve ülke çapında olağanüstü kuvvetiyle bilinirdi. Toulouse'taki bir şenlikte "Midi Aslanı" Martial'i haklamıştı. Bunun dışında altın gibi bir kalbi olan iyi bir çocuktu. Biraz çekingendi hatta; Veronique onun gözlerine baktı mı pancar kesilirdi.

Rose'a onu çağırmasını söyledim. Bahçenin sonunda, hizmetçilerimize yeni yıkanmış çarşafları asmalarında yardım ediyordu. Gaspard oturduğumuz yemek odasına girdiğinde, Jacques bana dönüp, "Sen konuş, baba," dedi.

"Eh," dedim, "büyük günü belirlemek için gelmişsin, oğlum, öyle mi?"

"Öyle, Roubien Baba," dedi, kıpkırmızı bir yüzle.

"Kızarma, oğlum," diye devam ettim. "Sen de istersen 10 Temmuz'da, Aziz Félicité Yortusu'nda olsun. Bugün Haziran'ın yirmi üçü; yani yalnız-

ca yirmi gün bekleyeceksin. Rahmetli eşimin adı da Félicité idi. Bu size mutluluk getirir. Eh, oldu mu?"

"Evet, oldu. Aziz Félicité Yortusu, Roubien Baba"

Tarihte anlaşınca tek tek hepimize öyle sıkı sarıldı ki yüzlerimizi acıyla buruşturduk. Sonra Rose'a anne diyerek onu kucakladı. Bu dehşet yumruklu koca oğlan, Veronique'i iştahını kaybedecek kadar seviyordu.

"Şimdi," diye sözüme devam ettim, "akşam yemeğine kalmalısın. Hadi, herkes sofraya. Kurt gibi açım ben."

O gece sofrada on bir kişiydik. Veronique'in yanına oturtulan Gaspard yemek boyu tabağını unutup ona baktı; Veronique'in ona ait olacağı düşüncesi zaman zaman gözlerini yaşla dolduruyordu. Daha üç yıllık evli olan Cyprien ile Aimée gülümsediler. Evlilikleri yirmi beşinci yılını dolduran Jacques ile Rose ise daha ciddiydiler; yine de birbirlerine gizli gizli, sevecen bakışlar atıyorlardı. Bana gelince, soframıza âdeta cennetten bir köşeyi getiren bu iki âşıkla aynı hisleri yaşar gibiydim. O gece yediğimiz çorba nasıl da lezzetliydi! Nüktedan Agathe Hala şakaları ardı ardına

sıraladı. Sonra açık yürekli Pierre bize Lyons'lu bir hanımla yaşadığı aşk macerasını anlatmaya yeltendi. Neyse ki o sırada tatlı yiyorduk ve herkes bir ağızdan konuşuyordu. Mahzenden iki şişe olgunlaşmış şarap getirmiştim. Gaspard ile Veronique'in mutluluğuna içtik. Sonra şarkılar söyledik. Gaspard lehçeli aşk şarkıları biliyordu. Marie'den de bir ilahi söylemesini rica ettik. Ayağa kalkıp ilahiyi söylediğinde, flüt gibi sesi kulaklarımızı okşadı.

Bir ara pencereye gittim, Gaspard da yanıma geldi.

"Sizin oralardan hiç haber yok mu?" diye sordum.

"Yok," dedi. "Son birkaç günün sağanak yağmurlarını konuşuyor herkes. Bazıları, bu bunun sonu iyi olmaz, diyor."

Gerçekten de atmış saat duraksız yağmıştı yağmur. Garonne Nehri evvelki gün iyice yükselmişti ama ona güvenimiz tamdı; kenarlara taşmadığı müddetçe onu kötü bir komşu olarak göremezdik.

"Pöh!" dedim, omuzlarımı silkerek. "Bir şey olmaz. Her sene aynı terane. Nehir öfkelenmiş gibi kabarıyor, sonra bir gecede duruluyor.

Göreceksin, evlat, bu sefer de bir şey olmayacak. Baksana havanın güzelliğine!"

Gökyüzünü gösterdim. Saat yediydi, güneş batıyordu. Masmavi gökyüzü, lekesiz bir saflıkta, engin bir çarşaf gibiydi, batan güneşin ışınları altın tozu gibi görünüyordu. Köyü böyle tatlı bir huzur içinde uykuya çekilirken hiç görmemiştim daha önce. Kiremitli çatıların üstünde pembemsi bir gölge vardı. Bir komşunun kahkahası çalındı kulağıma, sonra bizim mekânın önündeki sokaktan çocukların sesleri geldi. Daha uzaklardan, ahırlarına giren hayvanların, mesafeyle yumuşayan sesleri işitiliyordu. Garonne Nehri'nin gümbür gümbür sesi kükreyip duruyordu; ama ben ona öyle alışıktım ki, bana sessizliğin sesi buymuş gibi geliyordu.

Gökyüzü azar azar soldu ve köyün üstüne iyice bir uyuşukluk çöktü. Güzel bir günün akşamını yaşıyorduk. Güzel talihimizin –bereketli hasatların, mutlu evimizin, Veronique'in nişanlanmasının– bize hep yukarıdan, yitmekte olan ışığın saflığında bahşedildiğini düşündüm. Akşamın vedasıyla birlikte hepimiz takdis ediliyorduk âdeta.

Bu arada masadaki eski yerime dönmüştüm. Kızlar sohbet halindelerdi. Gülümseyerek onları

dinledik. Ansızın, köyün o dingin sessizliğinin içinden korkunç bir çığlık koptu –bir ıstırap ve ölüm çığlığı: "Garonne! Garonne!"

II

Hemen bahçeye koştuk. Saint-Jory, Garonne Nehri'nden beş yüz metre mesafedeki bir yamacın eteğinde kuruludur. Çayırları bölen uzun kavak ağaçlarından oluşan bir perde, nehri tamamen gözden gizler.

Bir şey göremiyorduk. Çığlık ise devam ediyordu, "Garonne! Garonne!"

Aniden önümüzdeki geniş yolda iki erkekle, biri çocuğunu kucaklamış üç kadın peyda oldu. Bağıranlar onlardı. Akılları başlarından gitmiş gibi, büyük adımlarla koşuyorlardı. Arada bir dönüp korku dolu yüzlerle, sanki peşlerinde bir kurt sürüsü varmış gibi arkalarına bakıyorlardı.

"Nesi var bunların?" diye sordu Cyprien. "Sen bir şey görüyor musun, büyükbaba?"

"Hayır," diye karşılık verdim. "Yaprak bile kımıldamıyor."

Bizden de bir bağırış koptuğunda ben hâlâ konuşuyordum. Kaçakların ardında, kavak ağaçlarının gövdelerinin arasından, geniş çim öbeklerinin ortasından, sarı benekli gri hayvanlara benzeyen bir şey belirdi. Her yönden geliyordu; üst üste üşüşen dalgalar, gelişigüzel ilerleyen köpüklü sular, azgın sürüler gibi gümbür gümbür dörtnala koşarak yeri titretiyorlardı.

O umutsuz çığlığı koparma sırası şimdi bizdeydi, "Garonne! Garonne!"

İki erkekle üç kadın hâlâ yolda koşuyorlardı. Gümbürtünün kendilerine yetiştiğini duydular. Artık dalgalar tek bir doğrultuda, hücum halindeki bir taburun gök gürültüsü gibi sesiyle, döne yuvarlana gelmişti. İlk darbeleriyle üç kavağı devirdiler; yeşil yapraklı dallar suya batıp gözden kayboldu. Ahşap bir kulübeyi yuttu sonra sular, bir duvarı yıktı, ağır arabaları hasırdanmış gibi alıp götürdü. Ama su her şeyden çok o kaçakların peşindeymiş gibi görünüyordu. Dik bir eğimin olduğu yol kıvrımından, uçsuz bucaksız bir çarşaf gibi döküldü. Kaçaklar her şeye rağmen koşmaya devam ettiler. Suyun arasında yol bulmaya çalı-

şıyor ve artık bağırmıyorlardı; korku onları delirtmişti. Su dizlerine kadar çıkmıştı. Devasa bir dalga çocuklu kadını düşürdü. Sonra hepsi birden suyu boyladı.

"Çabuk! Çabuk!" diye bağırdım. "Eve gitmeliyiz. Ev sağlamdır, korkacak bir şey yok."

Üst kata sığındık. Ev yolun üst tarafındaki tümseğe inşa edilmişti. Su dalga sesleri eşliğinde ağır ağır bahçeyi kuşattı. Çok korkmamıştık.

"Pöh!" dedi Jacques, evdekileri yatıştırmak için. "Bundan bir şey olmaz. Hatırlıyor musun, baba, '55 senesinde su bahçeye kadar girmişti. Bir metre vardı yüksekliği. Sonra geri çekilmişti."

"Ekinler her halükârda mahvoluyor," diye mırıldandı. Cyprien.

"Yok, bir şey olmaz bundan," dedim, kızların koca koca açılmış, sorgulayan gözlerini görünce.

Aimee iki çocuğunu yatağa yatırmıştı. Veronique ve Marie ile birlikte o da çocuklarının yanına oturdu. Agathe Hala bizi cesaretlendirmek için, yukarı getirdiği şarabı ısıtmayı teklif etti.

Jacques ile Rose camdan dışarı bakıyorlardı. Ben diğer camda, yanımda Pierre, Cyprien ve Gaspard ile duruyordum.

"Yukarı gelin!" diye bağırdım, bahçedeki sığ

suyun içinde gezinen hizmetçilerimize. "Orda durup ıslanmayın."

"Ya hayvanlar?" diye sordular. "Çok korktular. Ahırda birbirlerini öldürüyorlar."

"Yok, yok, siz yukarı gelin! Sonra bakarız onlara."

Bu felaket daha da büyürse hayvanları kurtarmamız mümkün olmazdı. Ailemi korkutmayı gereksiz buldum. O yüzden umudu elden bırakmadım. Pencereye yaslanıp selin nasıl ilerleyeceğini kestirmeye çalışıyordum. Nehir köye taştıktan sonra en dar sokakları bile eline geçirmişti. Artık dörtnala hücum etmiyor, yavaş ama alt edilemez bir şekilde boğarak ilerliyordu. Saint-Jory'nin kurulduğu vadinin dibi şimdi bir göle dönüşmüştü. Bahçemizdeki su üç metreye kadar yükselmişti. Suyun hiç kıpırdamadığını söyledim –hatta çekildiğini iddia edecek kadar ileri gittim.

"Bu gece burada uyuman gerekebilir, evlat," dedim Gaspard'a dönerek. "Tabii, yollar birkaç saate açılmazsa –ki bence açılması muhtemel."

Cevap vermeden yüzüme baktı. Beti benzi atmıştı. Sonra kederli bir ifadeyle Veronique'e baktığını gördüm.

Saat sekiz buçuk olmuştu. Hâlâ gün ışığı var-

dı –solgun gökyüzünün altında cansız, hüzünlü bir ışık. Hizmetçiler akıl edip yukarı iki lamba getirmişlerdi. Kasvetli odayı biraz olsun aydınlatacağını düşünerek lambaları yaktırdım. Odanın ortasına masa çeken Agathe Hala iskambil oyunu tertiplemek istedi. Gözleri bir anlığına benimkileri arayan muhterem kadının bir numaralı önceliği çocukları oyalamaktı. Hoş mizacı müthiş cesaretinden geri kalmıyordu; etrafını saran dehşetle mücadele etmek için gülüp duruyordu. Aimee, Veronique ve Marie'yi zorla masaya oturttu. Kartları ellerine tutuşturup kendisi de ilgili bir havayla kendininkileri aldı; kartları karar, keser, dağıtırken dur durak bilmeden konuşmasıyla neredeyse suyun sesini bastıracaktı. Ama kızların dikkati dağılmıyordu; hepsinin yüzleri solmuş, elleri titriyordu, kulaklarıysa sürekli dışarıdaydı. Aralarından biri kısık sesle, "Büyük baba, hâlâ yükseliyor mu su?" diye sordu.

"Hayır, hayır. Oyununuza devam edin siz. Bir tehlike yok."

Kalbimin böyle bir ıstırapla sıkıştığını hiç bilmem. Erkeklerin hepsi o korkutucu manzarayı gizlemek için camların önüne toplanmışlardı. Masanın üstüne halka şeklinde ışık huzmeleri dü-

şüren lambaya doğru dönüp gülümsemeye çalışıyorduk. Sofrada toplandığımız kış gecelerimizi hatırladım. Aynı sakin odaydı burası, aynı sıcak şefkat hisleriyle doluydu içerisi. Ama o huzurun ortasında, arkamda, yatağından taşan nehrin, gitgide artan kükremesini duyuyordum.

"Louis," dedi, kardeşim Pierre, "su pencerenin üç metre altına kadar geldi. Onlara söylesek iyi olur."

Kolunu bastırarak onu susturdum. Ama tehlikeyi gizlemek artık imkânsızdı. Ahırlardan birbirlerini öldüren hayvanların sesleri geliyordu. Çılgına dönen hayvanlar kâh meliyor, kâh böğürüyorlardı; atlar tehlike ânında çıkardıkları, uzaklardan bile duyulan haşin sesle kişniyorlardı.

"Tanrım! Tanrım!" diye bağırdı Aimée. Ayağa kalkmış, ellerini şakaklarına bastırmıştı.

Hepsi birden pencereye üşüştüler. Orada çıt çıkarmadan kalakaldılar. Saçları diken diken olmuştu. Sarı su tabakasının üzerinde loş bir ışık toplanmıştı. Soluk gökyüzü dünyanın üstüne serilmiş bir örtü gibiydi. Uzakta bir yerden dumanlar çıktı. Her şey pusluydu. Dehşet bir gün sonu, ölüm gecesinin içinde kayboluyordu. Üstelik hiç insan sesi duyulmuyordu; sonsuzluğa uzanan o

denizin gürlemesinden, hayvanların böğürüp inlemesinden başka ses ilişmiyordu kulaklarımıza.

Kızlar hep bir ağızdan, "Tanrım! Tanrım!" diye tekrarlıyorlardı kısık sesle. Sanki yüksek sesle konuşmaya ürküyor gibiydiler.

Korkunç bir çatırtı sesi herkesi susturdu. Çılgına dönen hayvanlar ahırların kapılarını kırmışlardı. Sarı sel suyuna karıştılar, yuvarlanıp akıntıyla birlikte sürüklendiler. Koyunlar kuru yapraklar gibi sağa sola savruluyorlar, toplu halde girdaba kapılıp fırıl fırıl dönüyorlardı. İneklerle atlar can havliyle ayakta durmaya, yürümeye çabalıyorlar ama tökezliyorlardı. İri gövdeli kır atımız hayatta kalmak için çok uğraştı. Burnundan, demirci ocağını körüklermiş gibi soluk vererek, boynunu gerip şahlanıyordu. Ama köpüren sular onu sağrısından kıskıvrak yakaladı. En sonunda atın yenik düşüp kendini bıraktığını gördük.

Sonra bizde de ilk kırılmalar başladı. Ağlama ihtiyacı duyuyor, ellerimizi sürüklenip giden hayvanlarımızın ardından uzatıyorduk. Derken feryat figan ağlamaya başlayıp gözyaşlarımıza ve bastırdığımız hıçkırıklara teslim olduk. Nasıl bir yıkımdı, of! Mahsulümüz mahvolmuş, hayvanlarımız boğulmuş, iyi talihimiz kaşla göz arasında tersine

dönmüştü! Tanrı adil değildi. O'na karşı bir yanlışımız olmamıştı; O ise her şeyimizi elimizden almıştı! Ufka doğru yumruğumu savurdum. Öğlen yaptığımız geziyi, çayırlarımızı, buğdaylarımızı, asmalarımızı, hepsinin umut vaat ettiğini anlatmıştım. Demek hepsi yalanmış! Demek ki güneş batarken, akşamın dinginliğinde, o tatlı ve sakin çehresiyle yüzümüze bakıp yalan söylüyormuş.

Su hâlâ yükseliyordu. Dışarıyı izleyen Pierre, "Louis, dikkatli olmamız lazım! Su pencereye kadar geldi!" diye bağırdı.

Bu ikaz bizi o çaresizlik büyüsünden çekip çıkardı. Bir kez daha kendim olmuştum. Omuzlarımı silkip, "Para mühim değil. Hepimiz sağ salim kurtulduğumuz sürece hayıflanacak bir şey yok. Yine çalışmamız gerekecek –hepsi bu," dedim

"Evet, evet, haklısın, baba," dedi Jacques, heyecanla. "Üstelik tehlike altında da değiliz. Duvarlar kaya gibi sağlam. Çatıya çıkmamız gerek yalnızca."

Sığınabileceğimiz tek yer orası kalmıştı. Merdivenleri basamak basamak tırmanan su çoktan kapıdan sızmaya başlamıştı bile. Toplu halde, birbirimizin yamacından ayrılmadan tavan ara-

sına koşturduk. Cyprien ortadan kaybolmuştu. Ona seslendim ve yan odadan geldiğini gördüm. Yüzü allak bullaktı. Birden, onları beklediğim halde hizmetçilerin etrafta olmadıklarını fark ettim. Cyprien bana tuhaf bir bakış attı, sonra sesini alçaltıp, "Ölmüşler! Odalarının altındaki sundurma yıkılmış," dedi.

Zavallı kızlar sandıklarından tasarruflarını almaya gitmiş olmalılardı. Cyprien'e sesini çıkarmamasını tembihledim. İçim ürperdi. Ölüm eve giriyordu.

Sırayla yukarı çıkarken lambaları söndürmeyi unutmuştuk. İskambil kartları masada yayılı duruyordu. Oda çoktan bir metre suyla dolmuştu.

III

Neyse ki çatı genişti ve hafif bir eğim yapıyordu. Kapaklı bir pencereden geçip platforma benzer bir yere çıkmıştık. Sığındığımız yer burasıydı. Kadınlar yere oturdular. Erkeklerse etrafı keşfetmek için kiremitlerin üstüne çıktılar. Tırmandığımız pencerenin yanındaki nöbet yerimden ufkun dört noktasına baktım.

"Mutlaka yardım gelecektir," dedim cesaretimi takınarak. "Saintin'lıların tekneleri var; buraya geleceklerdir. Şuraya bakın! Suda görünen şey bir lamba mı?"

Kimse cevap vermedi. Pierre piposunu yakmıştı. Öyle haşin tüttürüyordu ki, ağzından her duman salışında kıymık tükürüyordu. Jacques ile Cyprien gergin yüzlerle uzaklara bakıyorlar-

dı; Gaspard ise yumruklarını sıkmış, bir çözüm arayarak volta atıyordu. Ayaklarımızın dibindeki kadınlar ses çıkarmıyor, titreyerek oturuyorlardı. Manzaraya karşı yüzlerini kapamışlardı. Ama Rose kafasını kaldırdı, etrafına bakınıp, "Hizmetçiler? Onlar nerede? Niye burada değiller?" diye sordu.

Cevap vermekten kaçındım. Sonra gözlerini yüzüme dikip beni sorguladı. "Hizmetçiler nerede?"

Arkamı döndüm, yalan söyleyemezdim. Üstümden şöyle bir geçen ürpertinin, kadınlarımızla sevgili kızlarımıza bulaştığını gördüm. Anlamışlardı. Marie gözyaşlarına boğuldu. Aimee korumak istercesine iki evladını eteklerine sardı. Yüzünü ellerine gömmüş olan Veronique kıpırdamadı. Kâğıt gibi sararan Agathe Hala istavroz çıkarıp Babamız ve Kutsal Meryem dualarını mırıldanmaya başladı.

Bu esnada etrafımızdaki manzara büyük bir ihtişama kavuşmuştu. Bir yaz gecesi gibi berraktı hava. Ay yoktu ama yıldızlarla dolu gökyüzü öyle saf bir maviydi ki, âdeta her yer mavi bir ışıkla aydınlanıyordu. Uçsuz bucaksız su kütlesi de göğün yumuşaklığı altında yayıldıkça yayılıyordu. Artık

toprak göremez olmuştuk.

"Su yükseliyor, su yükseliyor!" diyordu kardeşim Pierre, bir yandan piposunu kemirirken.

Su çatının bir metre altındaydı. Dinginliğinden eser kalmamıştı, yer yer akıntılar oluşuyordu. Bir saatten kısa bir sürede tehditkâr bir havaya büründü. Eve çarpıp duruyor; fıçılar, tahta parçaları, ot kümelerini önüne katıp götürüyordu. Bir yerlerde su duvarlara çarpıyordu, darbelerle çıkan sesin yankılarını duyduk. Kavak ağaçları devrildi, evler, el arabasıyla yol kenarına dökülen taşlar gibi un ufak oldu.

Kızların ağlaşmasından huzursuzlanan Jacques, "Burada kalamayız. Bir şeyler denemeliyiz. Baba, sana yalvarıyorum, bir şey bul," diye bağırdı.

Kekeleyerek, "Evet, evet, bir şey yapmamız lazım," dedim.

Ama ne yapacağımızı bilemedik. Gaspard, Veronique'i sırtına alıp onu güvenli bir yere götürmeyi teklif etti. Pierre sal yapmayı önerdi. Nihayet Cyprien, "Şu kiliseye bir ulaşabilseydik," dedi.

Kilise suların üstünde, düz çan kulesiyle, dimdik duruyordu. Aramızda yedi ev vardı. Köyün ilk evi olan çiftlik evimiz, bizimkinden yüksek bir binayla bitişikti, yan bina da diğerine dayalıydı.

Belki çatılardan atlayarak papaz evine ulaşabilirdik. Birileri çoktan oraya sığınmış olmalıydı, çünkü yan çatılar boştu ve çan kulesinden geldiğine emin olduğumuz sesler duyuyorduk. Ama oraya gitmek çok tehlikeli olacaktı!

"İmkânsız," dedi Pierre. "Raimbeau'ların evi çok yüksek. Merdiven gerekir."

"Ben deneyeceğim," dedi Cyprien. "Gidilecek gibi değilse dönerim. Baktım oluyor, hepimiz gideriz ama kızları taşımak zorundayız."

Gitmesine müsaade ettim. Haklıydı. İmkânsızı denemek zorundaydık. Bir bacaya bağlı demir kancanın yardımıyla yan evin çatısına tırmanmayı başarmıştı ki Aimee başını kaldırdı ve kocasının yanımızda olmadığını gördü.

"Nerede o? Beni bırakmasını istemiyorum. Beraberiz biz! Beraber öleceğiz!"

Kocasını evin tepesinde görünce, çocukları kucağında olduğu halde kiremitlere koştu. Sonra, "Cyprien, beni bekle! Seninle geliyorum. Seninle öleceğim," diye seslendi.

Israrından vazgeçmiyordu. Cyprien eğilip dil döktü, geri geleceğine söz verdi, hepimizi kurtarmak için gittiğini söyledi. Ama Aimee vahşi bir havayla başını sallayıp, "Seninle geliyorum!

Seninle geliyorum!" diye tekrarlıyordu.

Cyprien'in önce çocukları alması gerekti. Sonra karısına yardım etti. Evin tepesinden onları takip edebiliyorduk. Yavaş yürüyorlardı. Aimee çocukları tekrar kucağına almıştı, attıkları her adımda Cyprien dönüp ona yardım ediyordu.

"Onu güvenli bir yere götürüp geri dön!" diye bağırdım.

Elini salladığını gördüm ama suyun gürültüsünden ne dediğini duyamadım. Bir süre sonra onları göremez olduk. Yan evin çatısına inmişlerdi. Beş dakika sonra üçüncü çatıda ortaya çıktılar. Orası çok dik olmalıydı, çünkü tepeye çıkmak için elleriyle dizleri üstünde emekliyorlardı. Bir anda içimi bir korku kapladı. Ellerimi ağzıma siper edip, "Geri dönün! Geri dönün!" diye bağırdım.

Sonra hep bir ağızdan bağırdık. Sesimizi duyunca bir an için dursalar da yollarına devam ettiler. Raimbeau'ların evine nâzır bulunan sokağın oluşturduğu köşeye ulaştılar. Yüksek bir yapıydı, çatısı komşularından en azından on metre yukarıdaydı. Önce tereddüt ettiler. Sonra Cyprien baca borusundan bir kedi çevikliğiyle tırmandı. Onu beklemeye razı olmuşa benzeyen Aimee ki-

remitlerin üstünde kaldı. Onu soluk gökyüzünün önünde, kara ve genişlemiş bir şekilde açıkça görüyorduk; çocuklarını göğsüne bastırmıştı. İşte o sırada o korkunç hadise patlak verdi.

Raimbeau'ların evi aslında bir fabrika olarak inşa edilmişti ve dayanıksızdı. Ayrıca ön cephesi sokaktaki akıntıya maruz kalmıştı. Suyun darbesiyle evin sarsıldığını gördüğümü sandım; sonra gırtlağımda bir kasılmayla Cyprien'in çatıyı geçmesini izledim. Aniden bir gümbürtü koptu. Ay yükselmişti, tabak gibiydi; sarı yüzüyle uçsuz bucaksız gölü aydınlatıyordu. Felaketin hiçbir ayrıntısını kaçırmadık. Cyprien gözden kaybolunca korkuyla haykırdık. Ev yıkılırken tek seçebildiğimiz bir fırtına ve çatının enkazı altında kabaran dalgalar oldu. Sonra ortalık tekrar duruldu, yüzey kıpırtısızdı; suyun dibini boylayan evin olduğu kara çukurdan evin iskeleti göründü. Kirişler birbirine karışmıştı, aralarında bir bedenin hareket ettiğini gördüm; canlı biri insanüstü bir gayret içindeydi.

"Yaşıyor!" diye haykırdım. "Ah, Tanrım, şükürler olsun! Yaşıyor!"

Çekingen kahkahalar attık, kendimiz kurtulmuşuz gibi ellerimizi çırptık.

Pierre, "Kalkacak," dedi.

"Evet, evet," dedi Gaspard, "solundaki kirişi tutmaya çalışıyor."

Ama kahkahalarımız pat diye kesildi. Cyprien'in ne feci bir durumda olduğunu yeni fark etmiştik. Ev yıkılırken ayağı iki kirişin arasına sıkışmıştı ve kendisi suyun en fazla on santim üstünde baş aşağı sallanıyordu. Aimee hâlâ kucağında iki çocuğuyla yandaki evin çatısında dikiliyordu. Zangır zangır titremeye başladı. Gözlerini ondan birkaç metre aşağıdaki kocasından ayırmıyordu. Korkudan aklını kaçırmıştı; insanın yüreğini yakan, duraksız, köpek uluması gibi bir inilti kopardı.

"Böyle ölmesine izin veremeyiz," dedi Jacques, o sesle dikkati dağılarak. "Oraya gitmemiz lazım."

"Belki kirişlerden kayarak inip onu kurtarabiliriz," dedi Pierre.

Ardından birlikte komşu çatıya yöneldiler. İkinci ev yıkılınca arada bir boşluk olmuştu. Sonra hepimiz ürperdik. Hiç düşünmeden birbirimizin ellerini tutup acımazsa sıkarak o korkunç manzarayı izledik.

Cyprien önce vücudunu dikleştirmeyi denedi. Olağandışı bir kuvvetle kendini sudan kaldırıp vücudunu eğik pozisyona getirdi. Ama dayanabi-

lecek gibi değildi. Yine de çabaladı, kirişlere ulaşmaya çalıştı, etrafında tutunacak bir şey aradı. Sonra pes edip tekrar düştü ve gevşek bir şekilde sallandı.

Ölüm ağır ağır geliyordu. Su anca saçlarına değiyordu başta. Sonra gitgide yükseldi. Suyun soğukluğunu beyninde hissetmiş olmalı. Bir dalga kaşlarını ıslattı; bir başkası gözlerini örttü. Yavaş yavaş başının gözden kayboluşunu izledik.

Ayaklarımızın dibindeki kadınlar yüzlerini ellerinin arasına gömmüşlerdi. Biz de dizlerimizin üstüne çökmüş, kollarımızı uzatmış halde kâh ağlıyor, kâh Tanrı'ya yakarıyorduk.

Öteki çatıda Aimee hâlâ ayaktaydı. Yavrularını sinesine bastırmış, geceye karışan acıklı bir sesle uluyordu.

IV

Bu trajediden sonra şuursuzca ne kadar durduk, bilmiyorum. Kendime geldiğimde su yükselmişti. Şimdi kiremitlerle bir hizadaydı. Çatı o uçsuz bucaksız suyun üstünde ufacık bir adaydı. Sağımızdaki ve solumuzdaki evler yıkılmış olmalıydı.

"Hareket ediyoruz," diye mırıldandı, kiremitlere yapışık duran Rose.

Sonra hepimiz dönüşün etkisini hissettik; sanki çatı evden ayrılmış, bir sala dönüşmüştü. Hızlı akıntılar bizi sürüklüyor gibiydi. Derken karşımızda kıpırtısız duran kilise saatine baktık ve baş dönmemiz geçti; kendimizi dalgaların ortasında aynı yerde bulduk.

Ardından su hücum etmeye başladı. O âna

dek nehir sokak boyunca akmıştı; ama önüne çıkan yıkıntılar yönünü değiştirdi. Akıntı, sürüklenen kalas gibi bir nesneyi yakaladığında alıp şahmerdan misali, eve çarpıyordu. Çok geçmeden on, belki on iki kalas her yönden eve vurmaya başladı. Su gürül gürül akıyordu. Ayaklarımız köpük içinde kalmıştı. Suyla dolan evin boğuk uğultusunu duyduk. Suyun hücumunun coştuğu, kalasların şiddetle eve vurduğu anlar oldu; sonumuzun yaklaştığını, duvarların yıkılıp bizi nehre teslim edeceğini düşündük.

Gaspard tehlikeyi göze alıp çatının kenarından sarktı. Bir çatı kirişi görüp kendine çekti.

"Kendimizi savunmalıyız," diye haykırdı.

Yanına giden Jacques önünden geçen uzunca bir direği yakaladı. Pierre ona yardım etti. Bense beni bir çocuk gibi âciz bırakan yaşıma küfürler ettim. Ama savunma bir şekilde örgütlenmişti –üç erkekle nehir arasında bir tatbikat gerçekleşiyordu. Gaspard elinde kiriş hazır bekleyerek, akıntının bize karşı sürüklediği tahtaları duvara az bir mesafe kala durdurdu. Bazen darbeler öyle ağır oluyordu ki Gaspard düşüyordu. Yanında Jacques ile Pierre uzun direği idare ediyorlardı. Yaklaşık bir saat boyunca bu amansız mücadele

devam etti. Su inadından ödün vermedi; o yenilmezdi.

Sonra Jacques ile Pierre teslim olup yüzükoyun yere uzandılar; Gaspard ise gelen son bir şiddetli darbeyle elindeki kirişi akıntıya kaptırdı. Nafile bir savaştı.

Marie ile Veronique birbirlerine sarılmışlardı, dur durak bilmeden aynı cümleyi, hâlâ kulaklarımda çınlayan o korkunç cümleyi tekrarlıyorlardı: "Ölmek istemiyorum! Ölmek istemiyorum!"

Rose kollarını ikisine doladı. Onları rahatlatmaya, teskin etmeye çalışıyordu. Sonra o da titreyerek yüzünü kaldırdı ve kendine engel olamayıp, "Ölmek istemiyorum!" diye bağırdı.

Yalnız Agathe Hala konuşmuyordu. Dua etmeyi bırakmıştı, istavroz da çıkarmıyordu artık. Ne yapacağını bilemez halde etrafına bakıyordu. Göz göze gelince bana gülümseye çalıştı.

Su artık kiremitlerin üstündeydi. Yardım umudumuz tükenmişti. Kilisenin oradan hâlâ sesler duyuyorduk; uzakta bir yerden iki lamba geçti ve sessizlik sarı su tabakasının üstüne yayıldı. Tekneleri olan Saintin halkı sele bizden önce yakalanmış olmalılardı.

Gaspard çatıda geziniyordu. "Bana bakın!"

diye seslendi birden. "Yardım edin, beni sıkıca tutun!"

Elinde bir kalas vardı ve eve doğru ağır ağır gelmekte olan devasa büyüklükte kara bir nesneyi gözlüyordu. Kalın tahtalardan yapılmış ve sal gibi yüzen bir kulübe çatısıydı bu nesne. Ulaşabileceği mesafeye gelince çatıyı kalasıyla durdurmuş ve kendisinin de onunla sürükleneceğini hissedip bize seslenmişti. Onu belinden tuttuk.

Sonra o koca kütle akıntıya girdi ve bizim çatıya doğru öyle şiddetle savruldu ki, çarpıp kıymıklarına ayrılacağından korktuk.

Gaspard büyük bir cesaretle üstüne atladı. Sağlamlığından emin olmak için üstünde gezindi. Sonra sevinçle gülüp, "Büyükbaba, kurtulduk! Ağlamayın artık, hanımlar. Gerçek bir teknemiz var! Bakın, ayaklarım kuru. Hepimizi rahatça taşır!"

Yine de çatıdan devşirme salı daha sağlamlaştırmanın bir yolunu arıyordu. Suda yüzen birkaç kirişi yakalayıp Pierre'in acil durumlar için getirdiği iple sala bağladı. Gaspard bu uğraşları esnasında suya bile düştü ama bizim çığlıklarımızı duyunca güldü. Suyu avucunun içi gibi bilirdi; Garonne Nehri'nde bir seferde beş kilomet-

re yüzebiliyordu. Sala çıkıp silkelendikten sonra, "Gelin, atlayın üstüne! Zaman kaybetmeyin!" diye bağırdı.

Kadınlar dizleri üstündeydi. Gaspard'ın Veronique ile Marie'yi salın ortasına kadar taşıyıp oraya oturtması gerekti.

Rose ile Agathe Hala kiremitlerden kayıp genç kızların yanına kıvrıldılar. O esnada kiliseye baktım. Aimee hâlâ aynı yerdeydi. Arkasını bir bacaya yaslamıştı. Su beline kadar çıktığından çocuklarını bir kol boyu tepede tutuyordu.

"Üzülme, büyükbaba," dedi Gaspard. "Giderken onu da alırız."

Pierre ile Jacques çoktan sala binmişlerdi, o yüzden ben de atladım. Son binen Gaspard oldu. Kürek niyetine kullanmamız için hazırladığı kalasları elimize tutuşturdu. Onun elindeyse çok iyi idare ettiği epey uzun bir kiriş vardı. Yön verme işini tamamen ona bıraktık. İşaret vermesiyle akıntıya girmek için kalasları kiremitlere bastırdık. Ama salımız âdeta çatıya yapışmıştı. Ne kadar çabalasak da ayıramıyorduk. Her denemede akıntı bizi sert bir darbeyle çatıya vuruyordu. Darbeler salı oluşturan tahtaları kırabileceğinden çok tehlikeli bir manevraydı.

Bir kez daha çaresizliğimizi hissettik. Tam kurtulduğumuzu düşünmüşken yine nehrin merhametine kalmıştık. Kadınlar çatıda kalmadılar diye pişman bile olmuştum. Her an tepetaklak akıntıyı boyladıklarını görmeyi bekliyordum. Ama eski sığınağımıza gitmeyi teklif ettiğimde hepsi birden, "Hayır, olmaz! Bir daha deneyelim! Burada ölmeyi yeğleriz," dediler.

Gaspard artık gülmüyordu. Tekrar denemek için kalaslarımıza iki katı gücümüzle asıldık. Sonra Pierre çatıya tırmanıp bizi iple sola çekmeyi akıl etti. Böylece bizi akıntıya atabilecek, tekrar sala atladığında da birkaç kalas darbesiyle açıklığa çıkabilecektik. Fakat Gaspard, yolda durup, kederli feryatları hiç dinmeyen Aimee'yi almak için bana verdiği sözü hatırladı. Aimee'yi alabilmemiz için o korkunç akıntının olduğu sokağı geçmemiz gerekiyordu. Bana danışmak istermiş gibi yüzüme baktı. O zamana dek içimde böyle büyük bir mücadele yaşadığım hiç olmamıştı. Sekiz canı tehlikeye atmış olacaktık. Yine de o kederli yakarışlara direnecek gücüm yoktu.

"Evet, evet," dedim Gaspard'a. "Onsuz gidemeyiz!"

Ses çıkarmadan başını öne eğdi ve kalasıy-

la ayakta kalan duvarları ittirmeye başladı. Yan evi geçtik ama sokağa çıktığımız anda hepimiz çığlıklara boğulduk. İçine girdiğimiz akıntı bizi tekrar eve savurmuştu. Yaprak gibi fırıl fırıl dönüyorduk, öyle ki salın kiremitlere bindirmesiyle çığlıklarımız pat diye kesildi. Bir parçalanma sesi geldi. Tahtalar gevşeyip söküldü ve hepimiz suyu boyladık. Sonrasında ne olduğunu bilmiyorum. Ben dibe batarken, Agathe Hala'nın eteğinin desteğiyle suyun üstünde süzüldüğünü, sonra hiç karşı koymadan geriye, tepe üstü devrildiğini gördüm.

Keskin bir acı beni kendime getirdi. Pierre beni saçlarımdan tutmuş, kiremitlerin üstünde çekiyordu. Kıpırdamadan, sersem gibi yattım. Pierre tekrar suya daldı. O zihin karışıklığıyla, kardeşimin kaybolduğu yerden Gaspard'ın çıktığını görünce şaşırdım. Genç adam kucağında Veronique'i taşıyordu. Onu yanıma yatırıp tekrar suya daldı ve Marie'yi getirdi. Marie'nin suratı öyle beyazdı ki öldüğünü sandım. Sonra Gaspard tekrar suya daldı. Ama bu seferki arayışı nafileydi. Pierre de yanında belirdi. Benim duyamayacağım şekilde konuşup birbirlerine el kol işaretleri yaptılar. Onlar çatıya çıkarken, "Agathe Hala nerede?

Ya Jacques? Ya Rose?" diye bağırdım.

Başlarını iki yana salladılar. Yanaklarından iri gözyaşı damlaları süzülüyordu. Jacques'ın kafasını kirişe çarptığını, Rose'un da sıkı sıkı tutunduğu kocasının cesediyle birlikte sürüklendiğini anlattılar. Agathe Hala ise tekrar su yüzüne çıkmamıştı.

Olduğum yerde doğrulup Aimee'nin bulunduğu çatıya baktım. Su hiç durmadan yükseliyordu. Aimee artık sessizdi. Çocuklarını sudan yukarıda tutmak için kollarını yukarı kaldırdığını gördüm. Sonra hepsi battılar; kasvetli ayışığı altında su üzerlerini örttü.

V

Artık çatıda yalnızca beş kişi kalmıştık. Su bize çatıda daracık bir alan bırakmıştı. Bacalardan biri, daha yeni sürüklenip gitmişti. Hâlâ baygın yatan Marie ile Veronique'i doğrultup, su bacaklarını örtmesin diye ayakta tutmaya çalıştık. Nihayet kendilerine geldiler ve onları böyle sırılsıklam titreyerek, ölmek istemiyoruz diye perişan halde ağlarken görmek, ıstırabımızı daha da arttırdı.

Ecelimiz gelmişti. Helak olan köyden geriye yalnızca birkaç duvar yıkıntısı kalmıştı. Bir tek kilisenin kulesi sağlam duruyor, oradan da sesler geliyordu –oraya sığınmış insanların mırıltılı sesleri. Evlerin yıkılırken çıkardıkları, bir araba dolusu taşın bir anda boşaltıldığında çıkan sesi andıran sesleri artık duyulmuyordu. Sanki terk

edilmiş gibiydik, gemimiz karadan binlerce kilometre uzakta batıyor gibiydi.

Bir ara kürek sesi duyduğumuzu sandık. Ah, ne umut verici bir müzikti o şıpırtı sesi! Nasıl da gözlerimizi boşluğa dikmiştik hepimiz! Nefeslerimizi tuttuk ama hiçbir şey göremedik. Siyah lekelerle kaplı sarı su kütlesi göz alabildiğince uzanıyordu; ama o gölgelerin hiçbiri –ağaçların tepeleri, duvar kalıntıları– hareket etmiyordu. Sürüklenen tahtalar, otlar, fıçılar bize boş yere ümit veriyordu. Hata yaptığımızı anlayana kadar mendillerimizi sallıyor sonra tekrar endişeli bekleyişe teslim oluyorduk.

"İşte, gördüm!" diye bağırdı Gaspard birdenbire. "Şuraya bakın! Koca bir tekne!"

Sonra uzaklarda bir noktayı işaret etti. Ne ben de ne de Pierre bir şey görebildik; ama Gaspard tekne olduğuna ısrar ediyordu. Kürek sesleri geldi önce. Sonra nihayet onu gördük. Ağır ilerliyordu ve yaklaşmadan etrafımızda dolanıyor gibiydi. Çılgına döndüğümüzü hatırlıyorum. Öfkeyle kollarımızı salladık, var gücümüzle bağırdık. Küfürler ettik, korkaklıkla suçladık. Ama karanlık ve sessiz, usulca süzülüp gitti. Gerçekten bir tekne miydi o? Bugün bile bilmiyorum. Gözden

kaybolduğunda kalan son umudumuzu da beraberinde alıp götürdü.

Her an evle birlikte suya gömülmeyi bekliyorduk. Altı oyulmuştu ve muhtemelen tek bir duvarın desteğiyle ayakta duruyordu. Çöktüğü takdirde her şey onunla birlikte suyu boylardı. Ama beni asıl korkutan ayaklarımızın altında sallanan çatıydı. Ev belki geceyi atlatırdı ama kirişlerin kırıp üstlerinde delikler açtığı kiremitler batıyordu. Sol tarafa, sağlam kalan kalasların üstüne sığınmıştık. Sonra bu kalaslar da zayıfladı. Bu kadar küçük bir alanda beş kişi durursak çökeceği kesindi.

Kardeşim Pierre bir süredir, kaşlarını çatmış, asker bıyığını buruyor ve kendi kendine mırıldanıyordu. Tehlikenin büyümesi ve buna karşı cesaretinin bir işe yaramaması tahammül sınırlarını zorluyordu. İki üç kere, kibirli bir öfkeyle suya tükürdü. Sonra hepimiz ağır ağır suya batarken kararını verdi ve çatıdan aşağı yürümeye başladı.

"Pierre! Pierre!" diye seslendim, ne yaptığını idrak edemeyecek kadar korkarak.

Dönüp sessizce, "Adieu, Louis! Görüyorsun, çok bile durdum. Hem size daha çok yer kalacak," dedi.

Önce piposunu fırlattı ve, "İyi geceler! Yeterince çektim!" deyip suya daldı.

Tekrar su yüzüne çıkmadı. İyi bir yüzücü değildi ve muhtemelen sevdiklerimizin ölümüyle yaşadığımız yıkıma duyduğu üzüntü yüzünden kendini bırakmıştı.

Çan kulesinde saat ikiyi vurdu. Gece yakında sona erecekti. O korkunç gece çoktan sonsuz ıstırap ve gözyaşıyla dolmuştu bile. Ayaklarımızın altındaki kuru alan yavaş yavaş küçüldü. Akıntı gene değişmişti. Nehir köyün sağına sapmıştı; taşkın su sanki en üst seviyesine ulaşmış gibi ağır akıyor, yorgun ve tembel, konumunu alıyordu.

Gaspard bir anda pabuçlarıyla gömleğini çıkarmaya koyuldu. Ellerini ovuştururken ona baktım. Ne yaptığını sorduğumda, "Dinle, büyükbaba, beklemek beni öldürüyor. Burada duramam. Bana izin ver, onu kurtaracağım," dedi.

Veronique'ten bahsediyordu. Ona karşı çıktım. Genç kızı kiliseye kadar taşıyacak gücü asla bulamazdı. Ama inatla diretiyordu.

"Evet, taşıyabilirim. Kollarım kuvvetli. Yapabileceğimi biliyorum. Göreceksin. Onu seviyorum. Onu kurtaracağım!"

Sessiz kaldım. Marie'yi kendime çektim. Bu

hareketimden, aşkının bencilliği yüzünden onu ayıpladığımı sandı. Kekeleyerek, "Dönüp Marie'yi de alacağım. Söz veriyorum. Bir tekne bulup sizi kurtaracağım. Güvenin bana, büyükbaba!" dedi.

Hızlıca Veronique'e debelenmemesi, hiç kımıldamadan kendisini ona bırakması ve korkmaması gerektiğini söyledi. Genç kız onun her sözüne "evet" diyordu. Aklı başında değil gibiydi. Sonra Gaspard istavroz çıkarıp kiremitlerden aşağı kaydı. Veronique'i, kollarının altından geçirdiği bir iple tutuyordu. Veronique çığlık attı, kolları ve bacaklarıyla suyun içinde çırpındı, sonra havasız kalıp bayıldı.

"Böylesi daha iyi!" diye seslendi Gaspard bana. "Artık ona daha iyi hâkim olurum."

Onları nasıl ıstırap çekerek izlediğim tahmin edilebilir. Beyaz yüzeyde Gaspard'ın en ufak hareketini görebiliyordum. Genç kızı kendi boynuna doladığı ipin yardımıyla tutuyor ve onu sağ omzundan sarkmış halde taşıyordu. Kızın ağırlığı altında ezildiği zamanlar oldu ama insanüstü bir güçle yüzerek ilerledi. Artık şüphem kalmamıştı. Yolun üçte birini kat etmişti ki bir şeye çarptı. Korkunç bir darbe aldı. İkisi de gözden kayboldu. Sonra tek başına yüzeye çıktığını gördüm. İp kop-

muş olmalıydı. İki kere daldı. Nihayet Veronique'le birlikte çıkıp onu sırtına aldı. Bu sefer kızı tutacak ip olmadığından ağırlığı altında daha çok eziliyordu. Yine de ilerledi. Kiliseye yaklaştığını gördüğümde beni bir titreme aldı. Aniden üstlerine doğru gelen kirişleri gördüm. İkinci bir darbeyle birbirlerinden ayrıldılar ve suya gömüldüler.

O andan itibaren serseme döndüm. Yalnızca kendini kollayan bir hayvanın içgüdülerine sahiptim. Su ilerleyince geri çekildim. O uyuşukluk halinde, kim olduğunu anlamadan, birinin kahkahalarla güldüğünü duydum. Şafak söktü, bembeyaz bir gün doğdu. Sanki yüzeyi güneşten evvel uyanan bir göl kenarı gibi tertemiz ve sakindi. Ama kahkahaların ardı arkası kesilmiyordu.

Arkamı dönünce Marie'nin ıslak elbiseleriyle dikildiğini gördüm. Gülen oydu.

Ah, benim canım, zavallı çocuğum! Sabahın o kör saatinde bile ne kadar da tatlı ve güzeldi! Eğilip avucuna su aldığını ve yüzünü yıkadığını gördüm. Sonra güzelim sarı saçlarını ensesinde topladı. Hiç kuşkusuz, şu anda küçük odasında olduğunu, kilise çanı neşeli bir ezgiyle çalarken giyindiğini sanıyordu. Bir yandan da o çocuksu

kahkahalarını atıyordu. Gözleri parlıyor, yüzünden neşe okunuyordu.

Onun deliliği bana da sirayet etti, ben de gülmeye başladım. Korku aklını yitirmesine neden olmuştu. Bir lütuftu bu; sabahın güzelliğiyle sihirli bir varlık gibi görünüyordu.

Acele etmesine izin verdim, ne yaptığını anlamadığımdan başımı hafifçe iki yana sallıyordum. Gitmeye hazır olduğunu düşündüğünde, billur gibi sessiyle ilahilerinden birini söyledi. Sonra yarıda keserek, sanki birine cevap verirmiş gibi, "Geliyorum, geliyorum!" diye bağırdı.

İlahisine kaldığı yerden devam ederek çatıdan inip suya girdi. Su hiç dalgalanmadan üstünü kapladı. Bu esnada ben gülümsemeyi bırakmamıştım. Biraz önce gözden kaybolduğu yere mutluluk içinde baktım.

Sonrasını hatırlamıyorum. Çatıda tek başımaydım. Su yükselmişti. Sağlam duran tek bir baca kalmıştı; ben de bütün gücümle, ölümden korkan bir hayvan gibi ona sarılmış olmalıydım. Sonrası hiçlik, hiçbir şey, kara bir boşluk, bilinmezlik.

VI

Neden hâlâ buradayım? Saintin'lıların altıya doğru tekneleriyle geldiğini ve beni bir bacanın üstüne bilinçsiz yatarken bulduklarını söylediler. Su beni sevdiklerimin yanına götürmeyerek zalimlik etmişti.

Diğer herkes ölmüştü! Kundaktaki bebekler, evlenmek üzere olan kızlar, genç evliler, yaşlı evliler. Bense, kayaya kök salmış, kurumuş bir ot gibi hayatta kalmıştım. Yüreğim olsa ben de Pierre gibi, "Yeterince çektim! İyi geceler!" der kendimi Garonne'a atardım.

Çocuklarım yok, evim yıkıldı, tarlalarım harap oldu. Ah! Sofraya kurulduğumuz, neşenin etrafımı sarıp beni gençleştirdiği o geceler. Ah! Hep bir elden çalıştığımız, hasat ve bağbozumu gün-

leri, zenginliğimizle gurur duyarak eve dönüşümüz! Ah! Yakışıklı oğlanlarla meyve dolu asmalar, güzel kızlarla altın sarısı başaklar, yaşlılığımın neşesi, bütün hayatımın mükâfatı. Hepsi gittiğine göre ben niye yaşayayım?

Bu acının tesellisi yok. Yardım istemiyorum. Arazilerimi hâlâ çocukları olan köylülere bağışlayacağım. Onlar enkaza dönen toprağı temizleyip baştan ekecek cesareti bulacaklardır. Çocuğu olmayan birine ufak bir oda içinde ölmeye yeter de artar.

Bir arzum vardı, sadece tek bir arzu. Ailemin cesetlerini alıp yakında benim de yanlarına katılacağım bir taşın altına gömmek istiyordum. Nehrin sürüklediği çok sayıda cesedin Toulouse'ta sudan alındığını duymuştum. Bu yolculuğu yapmaya karar verdim.

Ne korkunç bir felaketti! İki bine yakın ev yıkılmış, yedi yüz kişi ölmüş, bütün köprüler suya kapılıp gitmiş, koca bir bölge yerle bir olup çamura batmıştı. Tüyler ürperten trajediler yaşanıyordu; yarı çıplak yirmi bin kişi açlıkla cebelleşiyordu; şehir veba günlerine dönmüştü; her yerde matem vardı; sokaklar cenazelerle doluydu; maddi yardımların, yaraları sarmaya gücü yetmiyor-

du! Ama ben bütün bunların arasından hiçbir şey görmeden yürüyüp geçtim. Beni kedere boğan kendi yıkımlarım, kendi ölülerim vardı.

Cesetlerin pek çoğunun, mezarlığın köşesindeki bir çukura gömüldüğünü söylemişlerdi. Ama basiretli davranıp kimliği tespit edilemeyenlerin fotoğrafını çekmişlerdi. İşte o azap verici fotoğrafların arasında buldum Gaspard'la Veronique'i. Tutkuyla birbirleri kucaklamışlar, ölüm ânlarında evlilik öpücüklerini birbirlerine veriyorlardı. Onları ayırmak için kollarını kırmaları gerekmişti. Ama önce birlikte fotoğraflarını çekmişlerdi. Şimdi de toprağın altında birlikte uyuyorlardı.

Elimde yalnızca onlar var, bu iki güzel çocuğun resmi –sudan şişmiş; şekilleri bozulmuş; morarmış suratlarında aşklarının verdiği cesareti taşıyan iki çocuğun resmi. Onlara bakıp ağlıyorum.

Émile Zola'nın kısa ama dopdolu uzunöyküsü *Sel*, gerçek bir olaya dayanmaktadır. 1875 Haziran'ında sağanak yağmurlardan sonra Garonne Nehri taşmış ve bir kasabada sel baskını sonucu yüzlerce kişi hayatını kaybetmiştir. *Sel*'in odağında, ailesiyle birlikte yaşayan ve köyün en zengin çiftçisi olan Büyükbaba Louis Rouben'in başından geçenler yer alır. Zola'nın, kendi başından geçmişçesine ayrıntılı bir biçimde ve sözünü sakınmadan anlattığı *Sel*, trajik bir öykü olmasının yanında, Zola'nın edebi yeteneğinin bir sınırı olmadığının da kanıtıdır.

7 ₺
KDV DAHİL

9 786059 115728